XIV. evfolyam. Celldömölk, (Kiscell) 1912 október 27. 44. szám.

KEMENESVIDÉK

KÖZLÖNY. FÜGGETLEN UJSÁG.

(„KISCZELL és VIDÉKE") Megjelenik minden vasárnap. („KISCZELL és VIDÉKE")

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . 8 kor. | Negyedévre 2 kor.
Fél évre : . . . . 4 „ | Egyes szám ára — .
Szerkesztőséget illetőleg: kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Huss Gyula
Helyettes szerkesztő:
Bakonyi Imre

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celldömölk, Domoki utca, Gombás ház — Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető mindennemű küldemények.

A szegeny ember baja.

Nálunk még az ág is huzza a szegény embert. Ha van valamelyes kis penze, az egy kettőre eluszik, ha égető szüksege volna egy kevés pénzmagra, nehezen jut hozza. Megszünt manapsag már a hitelezésnek az a formája, mely szerint hitelezhető pl. oly kisiparosnak is, ki nem rendelkezik fényes üzlettel, nagyobb anyagi vagyonnal, hanem köztudomásu és ismeretes az illető iparos becsületes és szorgalmas volta s igy boldogulása érdekében mindent kell követni, hogy segitve legyen rajta.

Pedig hány száz és szaz pénzszükiben lévő megszorult ember van az országunkban. És mennyi közöttünk a jóravaló, törekvő munkás ember. De hát gyéren telik a keresetből, nagy a familia és enni muszáj. Tamasza nincs, nem tudja kihez forduljon, vagyha tudja: nem adnak, ürügyekkel, kifogásokkal hozakodnak elő, csak azt nem mondják nyilt őszinteséggel a megszorult embernek: „Van, de nem adok, mert féltem a pénzemet".

Utolsó reménysége volna, még a kis embernek a bank vagy hitelszövetkezet. Sovány remény! A tömérdek számban lévő hitelintézetek nem folyósitanak derű-borura kölcsönöket. Sajnos, a mai bizalmat nem a személy erkölcsi oldaláról itélik meg, hanem ferde módon, a személy anyagi oldaláról. A hitelintezeteknek egy ember nem elég, a kölcsönkérőnek legalább is két kezessel kell birnia.

Ha már nagy üggyel-bajjal felhajszolt két jó állót a megszorult ember, akkor még nem bizonyos a kölcsön megszavazása. A kezeseket, noha ép oly tisztességes, jóravaló emberek, mint a kölcsön kérő, kevesbé „jók"nak találják, kik nem nyujtanak elegendő garanciát a kölcsönösszegre.

Az figyelmen kivül marad, hogy a kölcsön kérőnek a legbecsületesebb szándékai vannak. Azzal nem törődnek a hitelintézetek mogorva emberei, hogy mikep gondolkodik és érez a megszorult, jóravaló ember, hogy t. i. némi pénzsegély révén boldogulása utját tudná egyengetni, volna kitartása, több munkát vállalhatna és vegezhetne, jövedelmét fokozná s igy nagyobb keresetéből pontosan és örömmel fizethetné a kis heti vagy havi rátákat.

Pedig nem is volna oly kivihetetlen, legkiváltkép a vidéken, hogy elismert becsületes, józan, törekvő és jóhirnévnek örvendő szegény kis embereket, ha megszorulnak, kisebb összegű kölcsönben részesitenének. Mindjárt megváltoznának a mostoha rossz viszonyok, kettőzött szorgalommal, fokozottabb buzgósággal dolgoznék a segitségben részesült kisember, mert volna kitartása és nem feledkeznék meg kötelezettségéről.

Jellemző, hogy a szegény, szerényebb eszközökkel dolgozó kisiparosnak, kiskereskedőnek hányszor kell hitelezni tehetősebb, jobb viszonyok között élő rendelőinek vagy vevőinek, s noha nagyon ráutalva lenne ezekre az összegekre, vár türelemmel (sokszor hónapokig,) mig pénzéhez jut.

Igy jutunk el aztán ahhoz a ponthoz mely megvilágitja azt a sokak előtt rejtélyesnek vélt dolgot, hogy a kis embernek miért nincs soha semmije, akár sok a munkája, akár kevés. Ha földhözragadt szegény ember az istenadta, nem mozoghat, mert nincs kitartása: ha meg sikerül kölcsönre szert tennie, az esetleges csekély hasznot elfizetheti kamatokban: szóval állandóan vehet fel kölcsönt s állandóan fizethet nagy százalekot, hogy éldegél máról-holnapra.

Már pedig, ha kis embereink garasokban nem volnának kénytelenek nagyobb összegeket elfizetni, rózsásabb állapotok lennének Magyarországban. Csakhogy ezen intézetek zászlajára a legritkább esetekben vannak az önzetlenség s hasonló szép jelszavak irva, hanem inkább ezeknek az ellenkezői.

Londonban már évekkel ezelőtt alakult egy részvénytársaság, melynek kizárólag az a célja, hogy a könnyen eltekozolt garasokat megmentse és össze is gyüjtse — a tékozló javára. A részvénytársaság automata szekrényeket állitott fel London utcáin. Egy penny bedobása után kiesik egy kis nyugta a garasról. A nyugta hátlapján okos szóval meg van irva, hogy az ember nem becsüli semmire a rézpénzt, elosztogatja, elfecséreli és ily módon egy egész eleten át vagyont tévő összeg oszlik szerte nyomtalanul. A ki fölösleges garast érez a zsebében, az vesse bele az automatába, az majd szépen összegyüjti a számára. Hatvan darab ilyen garasos nyugta, a mi, 5 schillinget

A rabszolgaság.

Irta: Gáspár Ferenc

Az amerikai rabszolgakereskedés a XV. században Columbus felfedezése után kezdett kifejlődni. Akkor tudniillik, mikor az uj földrész felfedezesevel munkásokra volt szükség, a kik az uj világrészen szerzett rengeteg területeket müveljék és termékennyé tegyék. Erre az uj emberanyagra két okból volt szükseg. Először azért, mert a felfedezett részen talált eredeti lakósság a hóditók embertelen banásmódjaról rokamosan pusztult. A mi kevés pedig megmaradt az arra a kemény, nehéz munkára, a melyre a hóditók rasznoritották, nagyon is gyenge volt. A spanyolok és portugállok, a frissen felfedezett világrész ismert területeinek azon idöbeli urai nem tudták mihez fogjanak az uj földekkel. Volt rengeteg földjük, de nem tudtak vele boldogulni, mert nem volt ember, a ki dolgozzék. A baj tehat nagy volt. Mozgositották az összes szenteket. A Todos és Santos meg is hallgatták öket és könyörültek rajtuk. Bartele meu Las Casas de minikánus szerzetesnek es chiapai püspöknek zseniális eszméje tamadt.

A jámbor püspök tanácsára tömegesen kezdték szállitani Afrika nyugoti partjairól az emberanyagot. Valóságos hadjárat indult meg az afrikai negerek elen és a rabszolgakereskedés csakhamar igen kitünően jövedelme zett. A kitünő üzlet felébresztette a többi nemzetek irigységét es a nyereseg utani hajsza annyira elvakitotta az embereket, hogy nemcsak a hollandusok és franciak is hivatalból, azaz állami támogatás mellett folytatták a rab szolgakereskedést, hanem az angol nemzetet is belesodorta ebbe a szegyenletes emberkereskedesbe. Az angolok azonban legalább ürügyet kerestek a csunya kenyérkeresetu modhoz.

Miután ez eladásra kerülő rabszolgák ugyis bünös gonosztevők, a kiket a törzsbeliek amugy is agyonvernenek — mondtak az angolok — hat jobb, ha megvasároljuk oket, mert igy legalább ezer meg ezer lelket mentünk meg a keresztény egyháznak és talán még hasznos munkástagjaivá lesznek a tarsadalomnak. A pompas üzlet idővel állami szubvenciót is kapott, a melyben egyes államok megfelelő ellenszolgalat fejeben privilegiumot adtak bizonyos társasagoknak, hogy ennyi meg annyi számu negert szallithatnak evenként Afrikából Amerikaba. A legelső patenst V. Károly császár adta ki a hollandi La Bresának, evenkent 4000 darab neger szallitasara. A rabszolgakereskedés idővel oly lendületet vett, hogy millio számra rabolták a szegeny szerencsétlen feketeket a hazai partokon, hogy egynéhany ezer juthasson belőlük at az óceán tulso partjára.

Az afrikai partokon működő ügynökök hihetetlen ravaszsaggal, penzzel, pálinkával, szines gyöngyökkel meg puskával biztatták és ingerelték egymás ellen a törzseket háboru viselésére és a törzsek foglyaikat szépen megkötözve szadták az öbölben horgonyzó hajók kapitányainak. Mintegy háromszáz esztendon át folyt a négerek áthurcolása Amerikaba, mintegy kétszázezerre teszik az evenkent athurcolt negerek szamat. Ebből a tényből kivilaglik, hogy micsoda rengeteg emberpusztulas lehetett az, hogy ilyen kiloszalis tömegből ilyen kevesen maradtak fenn abban az idoben, a midőn a rabszolgainszemeny megszünt

Egy kissé kevésbé humanisztikus és több tárgyilagos megitelés világában azonban az egesz rabszolgahistória nem olyan tragikus. Egyresz megjegyzendő a következő: Az Amerikába avitt négerek nelkül vajmi kevés haszna lett volna az emberiségnek a felfedezett világrészből ha mindjárt akkor csirájaban nem fogtak volna hozza a területek megmüveléséhez es kiaknázásához. Ennél azonban sokkal fontosabb, hogy maguk a negerek a rabszolgaság áldozatai, szigoruban itélve a viszonyokat, nem sokat vesztettek. Ok csak cseberből-vederbe estek. Odahaza öltek, gyilkolták egymast. Az altal, hogy elkerültek otthonról valeban nem sokat vesztettek, sőt eltekintve a hagyományos ostorütesektől, meg a vérebek hajszolásától, némelyek jobban jártak. A rabszolgaságba kerülő negerek sorsa különben is attól függött, hogy a veletlen hova sodorta, milyen vidékre, milyen munkára, milyen gazdahoz.

Atag rendkivül szigoruan tartották öket, a

ennyi nyugtát küld be a társaság központi irodájába bankszámlát és cheque-könyvet kap, az összeg pedig öt százalékkal kamatozik. És a kamatozás igen buzditólag hat a takarékosságra, mert Angliában a cheque számla nem szokott kamatozni, öt százalékot pedig egyáltalán semmiféle bank nem szokott kamat gyanánt adni. Nyilvánvaló, hogy ez a garasbank főleg humanitásból alakult, a minthogy kiviláglik ez abból is, hogy a társaság alapitói egytől-egyig gazdag és ismert emberbarátok

Ime egy gyönyörü példa, a mit mihamarabb kellene nálunk utánozni. Az ország megannyi részében szervezni kellene ily garasos automatákat, melyekbe a kis emberek ama filléreiket rakhatnák, a miket drága kamatokban, óriási költségekben elfizetnek a nem éppen humánus hitelintézeteknek, másrészt a mit elvonnának maguktól a fölös mennyiségü italfogyasztás terén stb. Garasonként szaporodnék a szegény emberek pénze és még tisztességes kamatot is hozna.

Ha akadna nálunk is megannyi ember barátból álló csoport, mely ilyen társasagot országosan szervezne, nem volna annyi nyomoruság, nem volna oly nagyarányu a kivandorlás.

Sajnos, messze állunk attól, hogy országunkban ilyen üdvös és fenkölt eszmék testet öltsenek. Megelégednénk egyelőre azzal, ha törekvő, becsületes kis embereinknek hitelintézeteink kölcsönöket nyujtanának, akar rendes kamatra is, de aztán nyujtanána . — Csakhogy kétszerte áll az nálunk, hogy szegény embernek zegény a szerencséje.

A hétosztályu polgári iskola

A kultuszminiszter megengedte, hogy az orosházi polgári iskola VII-ik osztálya megnyitassék kisérletképpen. A kultuszminiszter e rendeletével egy régen vajudó kérdés jut a megoldás stádiumába, mert kétségtelen, hogy az orosházi polgári iskolának kisérletképpeni kifejlesztése rövid időn belül maga után fogja vonni ez uj középiskolai tipus általános betetőzését.

A polgári iskoláknak hétosztályu középiskolákká való kifejlesztésének terve igen régi keletü A fejlesztés VI osztályig simán haladt. Itt azonban gondoltak egyet az intéző körök s megakasztották a tovább fejlesztést. Hosszu éveken keresztül lebegett a polgári iskolák sorsa igy ég és föld között. A minisztérium intezkedésével [illegible] ezek a vélek lehetnek lehetett tisztába jönni. A tovább fejlesztés meginditása ép ugy nem lepte volna meg a nagyközönséget, mint a hogy egyszerüen tudomásul vette volna az eredeti negy osztályra való redukálást is. A tanártársadalom fáradhatatlan agitációjának ugy látszik — az orosházi engedély ezt bizonyitja — végre mégis meglesz a kivánt sikere: meg fog születni a hétosztályu polgári iskola.

Véleményünk szerint a hétosztályu polgári iskola társadalmi szükség s kulturális ürt fog betölteni. Egy percig se hittük, hogy azon gazdasagi alapbajok gyökeres gyógyitását, melyekben az ország leledzik, az iskola fogja elvégezni. Annyi azonban bizonyos, hogy az egyéni müvelődés haladásával a megélhetés biztositása is könnyebbé válik. A müvelt, intelligens mezőgazda, kereskedő, iparos létfentartására több lehetőség nyilik, mint a kezésbé müvelt vagy pláne müvelelten reszére. Jogos és régi panasz pedig, hogy az ország ezen praktikus foglalkozásait üző egyenei korántsem allanak az általános müveltség s a szakintelligencia tekintetében sem egy nivón a külföld hasonló foglalkozasu egyéneivel. Természetes, hogy a magyar iparos, kereskedő és mezőgazda mar e miatt sem állhatja a versenyt a müvelt külfölddel. Fontos állami feladat tehat e produktiv foglalkozásokat üző egyének kulturnivójának emelése s a mennyiben a polgári iskoláknak hetosztalyu középiskolává való fejlesztésénél a kultuszkormanyt ez a cél vezette, örömmel kell fogadnunk e lépést.

Megjegyzendő, hogy céljának és rendeltetésének a hetosztályu polgári iskola csak az esetben fog megfelelni, ha nem országosan egységes tanterv szerint fog müködni, hanem szakiranyu müködést fog kifejteni. A polgári iskolák iparosok, kereskedők s mezőgazdák kulturális igényei kielégitését célozzak. E célt elérni pedig tényleg csak akkor fogják, ha figyelemben veszik e három gazdasági ágspeciális igényeit s ha simulni lesznek képesek e speciális igenyekhéz. Városokban tehát kereskedelmi és ipari szakiranyu nagyobb mezővárosokban (községekben) pedig mezőgazdasagi szakiranyu polgári iskolák felállitására kell törekedni.

Csakis ily szervezettel s tantervvel válhat hasznos kultur — ezreivé a 7. osztályu polgári iskola s csakis igy differenciálódva lesz képes kereskedők, iparosok és mezőgazdák nemcsak általános müveltségét, de szakiranyu inteligenciáját is emelni.

Ugy látszik a kultusz kormány szemei előtt is — tekintve, hogy az orosgházi polgári iskolának speciál mezőgazdasági szakjelleget biztonót, majorságot, sőt parányi kis földet, a melyen tetszése szerint gazdálkodhatott A lakásuk ha még olyan kezdetleges volt, valóságos palota lehetett, a hoz az oduhoz, a melyben Afrikában lakott. Élelmezés dolgában is óriási változás állott be. Odahaza akárhányszor csemegeként az emberhus szerepelt, itt kenyeret, hust, zöldséget és tejet annyit kaptak, a mennyi teljesitett munkájukkal arányban állott. Szóval az ültetvényesek a legnagyobb mértékben gondoskodtak rabszolgáik testi épségéről.

És hogy a négerek aránylag elég jól érezték magukat gazdáik bánásmódja mellett, mutatja az, hogy mulatság, ének, zene és tánc mindennapon volt a rabszolgák telepén. Voltak olyan rabszolgák is, a kik nagy vagyonra tettek szert, a kiknek volt együtt két ezer font készpénzük és nekik is volt husz harminc rabszolgájuk. Martinique szigetén vannak olyanok — egy iró szerint — a kiknek valóságos fényüzésel berendezett lakásuk volt, mahagoni butorral, diványokkal, faragott szekrényekkel és finom butorokkal, a kik nem vásárolták vissza szabadságukát, hanem tulajdonukban levő néhány tucat rabszolgájukkal megmaradtak gazdáik tulajdonában, mint rabszolgák.

---

legszigorubb felügyelet és ellenőrzés alatt, hogy a drága pénzen vásárolt „áru" vagy „jószág" valamiképpen meg ne szökjék. A szokásos eljárás az volt, hogy a midőn a rabszolgákkal megterhelt hajó valamely kikötő városba érkezett, a vásárolni szándékozó ültetvényesek a hajóra mentek és válogatni kezdettek. Magától értetődik, hogy az izmos, erős férfiak voltak a legkeresettebb cikkek, mig az asszonyok, gyerekek akárhányszor csak ráadásban mentek.

A gyengék, a hosszu uttól megviseltek olcsó árban sem keltek el. Ezek a vállalkozó nyakán maradtak vagy a hajós kapitány terhére terhére estek. Hogy ezekkel a szegény nyomorultakkal mi történt, arról nincs feljegyzés. Ellenben emlités tétetik arról, hogy ebben az időszakban az illető gyarmatok partjain a cápák szokatlan mértékben szaporodtak el, mint szoktak azokon a vidékeken, a melyeken a véletlen dus zsákmányra juttatja a tenger hiénáit.

A megvásárolt embereket a gazdájuk napokon át pihentették, jól tápálták őket, fürösztötték, a testüket bekenték olajjal. Egy-két héttel később befogták őket a könyebb munkára, a fiatalabbakat beosztották a régibb, idősebb rabszolgákhoz s előkészitették a kereszténység felvételére. Hogy elejét vegyék a szökési kedvüknek, és másrészt kedvet kapjon az uj házhoz, ajándékul egy kevés jószágot kapott, egyik disz-

HIREK.

Megdrágitott fürdőkabinok.

A veszprémi Káptalan Csopakon, a hol az egész Balatonpart a káptalané ez év nyarán felemelte a tu ajdonát képező fürdőkabinok árát az eddigi 2 koronáról 20 koronára. Sőt a kik maguk akartak kabint felállitani, azok a fürdővendégek is kötelesek voltak az idén már 20 koronát fizetni a fürdő Kabin altal elfoglalt területért. A nyaroló vendégek természetesen erősen zugolódtak a tulmagas arfelemelles miatt. Csopak község képviselőtestülete magaévá tette a fürdővendégek panaszat s felirt meg a nyáron a káptalanhoz, hogy a fürdőkabinok felállitási dijat ugy a bérlethelyek diját szállitsa le. A veszprémi káptalan a mult héten az alábbi választ küldte Csopak községnek:

„A fürdőbódé-felálitás egy idényre Csopakon is, masutt is a Balaton partján 20 K. tehát nemcsak Csopakon, hanem masutt is! Ugyan hol meg? Szerk.

A Balaton kultusz, melynek hasznát a partvidéki községek és lakosságok elvezik, — megkivánja, hogy a fürdőzés helye, ideje és módja (de nem a drágitasa! Szerk.) szabályoztassék, igy szükséges a korlátozas mert ha egyesek a Balaton parton területet vesznek, azt költséggel kultura ala veszik, termékeny kertté alakitjak, a területen uj adóalapul szolgaló villákat épitenek, ugy ezek igényeit elembe kell vennie a káptalannak is; (vagyis fel kell emelni a kabin bért! Szerk.) az nagyon termeszetes, hogy ezen sok anyagi aldozattal és a községeknek anyagi előnyével járó telepek előtt a szabad fürdőzés nem engedélyezhető (de a 20 korona szedhető! Szerk.), a ki mégis ott akar fürdeni és bódét allitani, az a magasabb díjtételt tartozik fizetni. (Vajjon az alacsony dijtétel merre van? az öreghegy tetején? Szerk.) A kinek a bódé allitására engedély nem adatik, az fürödjék a közfürdőkként kijelölt helyen. (S vetkőzzék le az Isten szabad ege alatt!) Az eddigi árak az eddigi viszonyokhoz, az uj árak az uj viszonyokhoz vannak merve.

Csopak községnek is, meg más parti községeknek is saját jól felfogott erdekükben ezeknek be kellene látniok, *sőt éppen ezeknek kellene ilyen irányban inditványt tenniök!*

Nem hiszem, hogy Csopak község értelmes elöljarósága ne tudna, hogy mennyi értelenség, pajkosság, rosszakarat nyilvánul meg egyesek részéről a Balaton körül alakuló fürdőtelepek ellen, holott épen a legnagyobb előzékenység és figyelem lenne tanusitandó a fürdőtelepesek iránt.

Ausztriában is, a többi külföldi fürdőtelepek is még a gondolatát is ellesik a fürdővendégeknek. persze, nem ingyen! Magyarországon is törekedjünk arra, hogy itt is költsön a vagyonos osztály s ne vigye ki pénzét külföldre! Ezeket fontoljuk meg és lássuk be, *hogy azért van a fürdőzés szigoritva, drágitva!*"

A veszprémi K[illegible] balatoni fürdővendégeknek meg kell adni a lehetőségig a kényelmet, de ezt azután alaposan fizessék meg, már a fürdőkabinok árának tizszeres felemelésével is.

Hát igy nem lehet Balaton kultuszt csinálni és vendéget fogni a Balatonra, az bizonyos. Vendéget elriasztani azonban igen.

— **Az ügyvédi kamara uj elnöke.** A *Feldmann* Bódog dr. halalával betöviekezett elnökvalságban a kamara választmánya azt a határozatot hozta, hogy időközi választás utján betölti az elnöki székyt. A választmány november 30 ikán tüzte ki az elnökvála sztását, előtte való ügyvédi értekezletet e hét folyamán tartják meg.

— **A községi legtöbb adót fizetők** (virilisek) névjegyzéke october 26-ától kezdve 5 napi közszemlére a járás községeinek helyiségeiben k van téve. Érdeklődők a községházán bármikor betekinthetik.

— **A mütörténelmi kiállitás számadásai.** A Szombathelyen rendezett nagyszabásu mütörténelmi kiállitás intézőbizottsága most állitja össze a kiállitás pénzügyi mérlegét. A kiállitásnak mintegy 12—13 ezer látogatója volt, közte mintegy 4000 diák. A bevétel körülbelül 17 ezer koronát tesz ki, mely összeget azonban a kiadások nagy részben felemésztettek.

— **Baleset a bazaltbányában.** *Milánovits* János 56 éves peresztegi lakos, sági bazaltbányai nős acslegény október 23-ikán délután, a mint egy állvány lebontásánál dolgozott, a vállán egy darab szálfát vitt és nem figyelt a siklóra, keresztül ment a vaganyon, közben a sikló elütötte és a jobb felső lábszárat eltörte. Behozták a celldömölki kórházba, a hol a sebeit *Deutsch* Samu dr. orvo bekötözte. Előre láthatóan munkaképtelen lesz a vigyázatlan munkas. Az orvosrendőri vizsgálat megejtése végett okt. 24-ikén *Somogyi* Aladár szolgabiró és *Király* János dr. járásorvos a kórházan fekvő beteget megtekintették. A sulyos sérülés valószinüleg halált hozó lesz.

— **Segédjegyzőválasztások a járásban.** A celldömölki járás jegyzősegeben megtörtentek a segédjegyző választasok. Október 19-en a nemesmagasii és magyargencsi állásra megválasztatott Bayer Géza illetve Kis Jenő. 21 én Bobára Lóránd István, 22-én Alsóságra Rákosi Jenő, Cellvidékre Toth Lajos, Kisköcskre Kis Jenő, Ostffiasszonyfán tegnap volt a választás, pályáztak Kisker Kálman alcsuti és Tömböl Jenő asszonyfai okl. jegyzők.

— **Templomavatás Szentgotthárdon** a mult hasárnap, oktober 20 án történt meg *Gyurátz* Ferenc püspök közreműködése mellett. A szép, gót stilü templom tervezoje Bagula István, épitővállalkozója Lang József és fes öje Lang Károly volt. Az orgonat özv. *Desits* Gyuláné adományozta a templomnak, de diszere valnek bármely városi nagy templomnak. Készitője a hirneves Mauracher cég volt. A püspök már előző napon erkezett Szentgotthárdra, de már Körmendig eleje ment a küldöttseg az ev. egyhaz nevében. Ratoton Kiss Elemer dr. foszolgabiro a járas kozonsege nevében üdvozolte a püspokot. Gyuratz válasza után a vendegeket Szell Kálman O excellentiaja igaz szeretettel latta maganal. Szentgotthardon Varga Gábor orszg. kepviselő a vasuton öromtelt szavakkal üdvozolta a püspokot, utana Cipott Geza lelkész az ev. egyhaz neveken szolott. Harangzngassal vonult a püspok a varosba es özv. Desits Gyulene illetőleg Varga Gabor orszg. kepviselőnél szallott meg. 7-kor faklyasmenet tartatott. a mikor Welisch Béla h. városbiró tartott szép beszédet. Vasarnap féltiz órakor kezdődött az ünnepség, mely mintegy feltizenkét óráig tartott, a mikor küldöttségek fogadása következett a városházán.

— **Uj iparosok a járásban.** *Szabó* Sámuel és *Csönge* István bobai lakósok benzin daráló és benzin cséplésre kaptak engedélyt a celldömölki főszolgabiróság, mint elsőfoku iparhatóságtol.

— **A gőzkezelők és kazafűtők** legközelebbi képesitő vizsgai Sopronban november hó 3. napján délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvenyek a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők Deák-tér 8.

— **A nékek megrendszabályozása.** Vasvármegye torvenyhatosaga uj szabályrendeletet alkotott a sütőipar gyakorlasarol. Az uj szabályren[illegible] szanos közegeszségügyi szempontbol is rendkivul fontos ujitasokat tartalmaz.

— **Sürgöny!** Szombaton este 8 órakor a „Korona"-szalloda nagytermében megkezdte előadásait a Grand Royal Elektro-bioskop nagy mozgószinhás vállalat városunkban. Elsőrendű, tiszta, uj kepeinek vetitéséhez 10 lóerős benzinmotor szolgáltatja az elektromos fényt és világitást. A mozgószinhaz vallalat igazgatósága abban a kellemes helyzetben van, hogy a nagyérdemü közönségnek naponként uj műsort s legujabb felvételeket mutathatja be már azért is, mivel a vetitő gép a modern technika legujabb alkatásainak egyike s mindenütt meleg pártfogásban volt részük. Az előadásokhos esetről-esetre magyarázó szöveg fog adatni. Talán a közönség ezt is részesiti olyan pártfogásban, mint a legutóbbi szintarsulatot a „Griff"-szállóban!

— **Mészárosok és hentesek tarsüzletet** Celldömölkön a Sági-utcai Altstődter féle házban nyitnak november 1 én Peresztegi és Tóth iparosok, a kiknél elsőrendű husneműek, legizlésesebb sonka, szalonna, kolbász, virsli és füstölt huszáruk minden idóben kaphatók. Az ilyen üzletre Celldömölkön ugyancsak régóta nagy szükség van.

— **Országos vasar.** Csütörtökön volt Celldömölkon az őszi káposztavásár. Nagymennyiségű káposzta volt a vásáron, de az állatvásár és szibvásár is igen nagy volt. Az országos vásárnak éppen jó idő kedvezett, ezert mindenben nagy volt a felhajtás.

— **Uj villamos telep.** Jánosháza nagyközség képviselőtestülete elhatarozta, hogy világitas célra villamos telepet létesit. A Ganz-gyarral ez ügyben már meg is kezdte a tárgyalasokat.

— **Uj pénzintézet Szentgotthárdon.** Ipari és Gazdasági Népbankcimen a mult heten uj pénzintézet alakult Szenttgothardon ezer darab 200 korouas részveny kibocsajtásával. Az intézet megalapitasát Rechnitzer Pal főallatorvos vezette, majd az alapitók megválasztották az igazgatóságot, felügyelő bizottságot és a napibiztosokat a részvényesek közül. Az intezet elnöke Rehcnitzer Pal főallatorvos, pénztarosa Zach Gusztáv, ügyesze Rechnitzer Ernő ügyvéd lett.

— **A vármegyei vendéglősök felesbezése.** Vasvármegye szabályrendeletet hozott a vendéglőkre, hogy 10-kor zárjanak, de a vendéglősök — dacara, hogy humanus célra — mégsem tudnak a zaróra hosszabbitasáert fizetett dijba belenyugodni, tehát megfelebbezték a belügyminiszterhez az ügyet, mert már a varmegyén elutasitotta a közgyüles a kérelmet. Minden járás külön felebbezést ad be a vármegyei közgyüles ezen hatarozata ellen.

— **Ügyi bizottsági gyülés.** A celldömölki járásutügyi bizottsaga dekar Takach Marton járási főszolgabiró elnöklete mellett oktober hó 24-én délelőtt 10 órakor tartotta a jarasi főszolgabirósagon ülését. Az ügyi bizottsag tagjai közül résztvettek rajta Vidos József Kemenesmihalyfa, dukai Takách Ferenc Daka, Nunkovith Denes Kemenesmagasi, Niczky Ferenc gróf, Brunner Ferenc dr. es Koch Sandor Kenyeri.

— **Benzinmotor tulajdonosok figyelmébe.** Az ipartestü[illegible] vezetosege ez uton is figyelmezteti a benzinmotor tulajdonosokat, hogy a kereskedelmi miniszter hozza erkezett azon panasszra, hogy a pozsonyi Apolló kőolajfinomitó gyár r. t. a benzinmotorral dogozó ki-iparosoknak a motorbenzint drágábban szállitja, a gyart a különbözet visszateritesére kötelezte. Az ipartestület ezért felhivja az ily motorral dolgozó kisiparosokat, hogy folyó évi szallitasaikról szóló szamláikat mutassák be, hogy azutan a tulfizetések visszatéritése iránt illetékes helyen előterjesztést tehessen.

— **A munka áldozata.** *Tóth* Antal fiatal segéd a mult het hetfojen egy épületnél dolgozott Alsoságon, de vigyazatlansagbol az épületről leesett es [illegible] szenvedett, hogy szornyet halt. Nagy reszvettel szerdán delutan temették a szerencsetlen iparost. Az orvosrendőri vizsgálat meg itése végett *Király* János dr. járásorvos és *Kremmer* dr. tb. szolgabiró október 22 én utaztak a helyszinere.

— **Uj bórbélymester a városban.** *Gáspár* Kálmán celldömölki borbelymester a héten lemondott az iparhatóságnál iparáról és eltávozik városunkból. Utódja *Sebestyén* Dezső fodrász és borbélymester lett, a ki a héten már atvette Gáspár üzletét.

— **A kormány és a községi takarékpénztárak.** Az utolso evben számos község kérvényezte a belügy[illegible] kormán tól, hogy a községi takarékpénztarak létesitésetengedélyezze. A belügyminisztérium azonban minden-egyszerre elutasitotta a kerelmet, meg pedig azért, mert a községi takarekpénztárak felallitását és szervezetét egysegesen akarja szabályozni. A községi takarekpénztárak felállitásáról és szervezetéről szóló törvényjavaslat a belügyminiszteriumban mar teljesen el is készült, s mihelyt a parlamenti viszonyok megengedik, a képviselőháznak beterjesztik. Mig a törvényhozás e javaslattal nem foglalkozott és a törvényerőre nem emelkedik, a benyujtott kérvények függőbe maradnak

— **Földgáztermelés a Mura mentén.** A Magyar földtani intézet igazgatója, Boeck K. főgeológus már napok óta Alsólendva szomszédságában, a murai Szemica környékén tartózkodik, a hol a pénzügyminiszter megbizasából próbafurásokat végeztet. A kutatások azért történnek, mert a környéken több helyütt észleltek földgázömlésekét és mert a megejtett vegyvizsgálat szerint az ottani földgáz éppen olyan értékes összetételü, mint a kissármási.

— **A csendőrség nyugdijszervezése** a honvédelmi miniszteriumban mar előkészitették. Es bizonyára teljes megnyugvást hoz csendőreinknek, a kik valóban megérdemlik, hogy az állam nemesen gondoskodjék róluk. Ha maholnap életbelép a javaslat, a csendőri palya egyike lesz ama tisztességes állásoknak, a melyekre ezután többen fognak a polgárság soraiból belépni. A javaslat szerint a legénységről is nagyon szépen történik gondoskodás, a járásőrmesterek és törzsőrmesterek pedig már 35 évi szolgálat után megkapják a 2380 K nyugdijat.

CSARNOK.

Egy detektiv feljegyzései.

A francia rendőrségnek volt egy tagja, N Paoli, a kinek az volt a feladata, hogy Parisban időző külföldi uralkodókra felügyeljen. Paoli most egy könyvbe gyüjtötte össze emlékeit és a könyvet nemsokára kifogja adni. A könyv igen érdekes apróságokat mond el a királyok és fejedelmek életéből.

XIII. Alfonz 19 éves volt, mikor először felügyelt rá Paoli. Különösen érdeklődött az ifju király, az akkor divatos macsics iránt, és mikor Paoli megmondta, hogy ő nem ismeri ezeket a dalokot, a király dudolta el neki a refraint. Néhany hónappal később Paoli már tudott arról az idillről, a mely később házassággal fejeződött be. Ekkor mondta neki a király:

— Tudja Paoli, én megvaltoztattam a menyasszonyom nevét. Ena nem tetszik nekem és Nininek hivom. Ugy-e es olyan párisias?

Kevésbé jókedvüek voltak Paoli összeköttetései II. Miklós orosz cárral. Mikor est a vendéget várták, tömegesen érkeztek az anonim levelek. Még kellemetlenebbek voltak azok a titokzatos személyiségek, a kik azért jöttek, hogy egyes rendszabályokat és óvintézkedéseket megbeszéljenek. A legpontosabb intézkedések sem tudták kielégiteni az orosz rendőrséget. A Compiégne kastély őrizete, a hova a cárnak szállnia kelleit, nem felelt meg az oroszoknak.

— Ki biztosit bennünket, hogy a francia rendőröket rem fogják megvesztegetni?

— Hát mit tegyünk?

— Töltsék meg a pincéket megbizható emberekkel, a kik ott töltsék az egész időt, a mig a cár el nem utazik és semmi módon ne érintkezzenek a külvilággal. Az ételeiket is maguk készitsek el.

A francia rendőrség megtagadta ezt a dolgot. És sikerült neki egy bombamerénylet előkészületeit leleplezni, a mely a rheimsi székesegyházban történt volna a cár látogatása alkalmával. A legérdekesebb az volt, hogy a bombamerénylet egyik aktiv részese az orosz rendőrségnek egy kémje volt, a kit a rendőrség mint megbizható embert és tanácsadót ajánlott a francia rendőrség figyelmébe.

Borszéki
A GYÓGYÉRTŐ VÍZ
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
Forraltár Celldömölkön: [illegible]

Úgy az ellenzék,
mint a munkapárt
megegyeznek abban, hogy egyedül
GOTTLIEB IZIDOR
„Turul" cipőraktárában
szerezheti be minden a legszebb és legdivatosabb cipőjére szükséges
CZELLDÖMÖLK
Sági-utca

Kemenesaljai Közgazd. Hitelbank
(Az osztrák magyar bank mellékhelye.)
Celldömölk.
Betéteket elfogad
4 1/2 %
kamatoztatással.
Leszámítol üzleti és magán váltókat.
Jelzálogkölcsönöket folyósít.
Értékpapírok és idegen pénzek vételét és eladását eszközli.
Folyószámla kölcsönöket nyujt.
A vele egyesült Hitelszövetkezet olcsó kölcsönöket ad kényelmes heti visszafizetésre.
Biztosítási osztályu elfogad élet, tüz, jég, baleset, szavatossági stb. biztosításokat az Első Magyar Általános Biztosító Társ. részére ::

Értesítés.

A Kemenesaljai Közg. Hitelbankkal egyesült Kemenesaljai Önsegélyző Hitelszövetkezet (Celldömölk) most a akitja meg II. (3 éves) évtársulatát. Egy üzletrész 50 fillér. Az üzletrészek jegyezhetők a Hitelbank üzlethelyiségében. A tagok egy üzletrész után 70 K kölcsönt vehetnek fel előnyös kamatfizetés és kényelmes heti visszafizetés mellett.

A jelen tetőfedő anyaga az
ASBEST-PALA.
Elpusztíthatatlan, sohasem javítást nem igényel. Tűzmentes, ágyumentes, vízhatlan és viharálló
Alatta a padlás télen nem hideg, nyáron viszont nem meleg
KÖNNYŰ, mert a befedett terület négyzetméterenkint 10 kilogram — holott a hornyolt cserépből négyzetmétere 40 kg., közönséges cserépből 65 kg., igy palafedésre a legkönnyebb tető és a leggyöngébb fal is alkalmas.
Legnagyobb neme jótállás!
Felvilágositást, árjegyzéket és mintát kivánatra ingyen küldünk.
Magyar Asbest Palagyár R.-T. :: Janosháza.
Iroda: Zollner Belánal Janosháza

Kitüntetve ezüst érem Pécs 1907.
Bronzérem Veszprém 1904.
HERR MÁRTON
műhangszerkészítő
Székesfehérvár, Kossuth Lajos-utca 2 szám
Ajánlja saját készitményü hangszereit és dus raktárát u. m.

Iskola hegedük	6—8—10 kor.-tól	felj.
Harmonikák	3—5—10 „	
Fuvolák	2—4—8 „	
Gramafonok	34—60—70 „	

CIMBALMOK:

Pedál nélkül	60 kor.-tól	feljebb
Pedallal (salon cimb.)	120 „	

Hat évi jótállás.
ZONGORAK:

Mignon	600 kor.-tól	feljebb.
Pianino	500 „	„
Harmoniumok	140 „	

Hangszerek részletfizetésre is kaphatók. Mindennemü hangszerjavitások szakszerüen és lelkiismeretesen eszközöltetnek. Régi hangszerek megvétetnek és becseréltetnek. Az összes hangszerek alkatrésze kaphatók

Védjegy: „Horgony".
A Liniment. Capsici comp.
a Horgony-Fain-Expeller
poloska
egy régjónak bizonyult haziszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, ... csusnál és meghülésekné.
Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt beszerzéskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony" védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellatott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K —.80, K 1.40 és K 2.— és ügyszolván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánnál", Prágában, Elisabethstrasse 5 szám.

Nyomdai munkákat izlés kivitelben szállít „VÖRÖSMARTY" könyvnyomda Devecser.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Sirolin "Roche" biztos gyógyhatást nyujt **katarrhusoknál** hörghurutnál, **asthmanál, influenza** után. **Sirolin "Roche"** kezdődő tüdőbetegséget **csirájában elfojt.** Kellemes ize és az étvágyra való kedvező befolyása megkönnyitik a Sirolin "Roche"-al való hosszabb kurákat!

A légzési szervek meghüléseit legbiztosabban a Sirolin "Roche"-al kezelik. Ezért nelkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban. Szíveskedjék a gyógytárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

Nyomtatott a kiadótulajdonos „Vörösmarty" könyvnyomda és hirlapkiadó vállalat gyorssajtóján Devecserben 1912